

MĚSÍČNÍK EU AKTUALIT

Červen 2023 | 237



Českou ekonomiku čeká růst, bude ale výrazně zaostávat za průměrem EU

Češi jsou 8. nejvíce solidárním národem EU

Konsolidované veřejné finance, velikost státu a konkurenceschopnost

Obsah

Události v EU:	Českou ekonomiku čeká růst, bude ale výrazně zaostávat za průměrem EU	strana 2
Index prosperity Česka:	Češi jsou 8. nejvíce solidárním národem EU. Ochotu pomáhat posílila i invaze	strana 5
Drobnohled:	Konsolidované veřejné finance, velikost státu a konkurenceschopnost	strana 6
Téma:	Průmyslová a ekonomická soběstačnost a autonomie jako reakce na exogenní šoky	strana 7
EU dotace a financování:	Energeticky úsporná opatření v hotelu Jezerka	strana 11



Červen 2023

Milí čtenáři,

blíží se doba prázdnin a dovolených, kdy se mimo jiné snažíme odpočívat a dohánět některé resty, které se za námi táhnou – a to jak v podobě – konečně dočtu tu knihu, budu více hrát tenis nebo si poslechnu podcasty, které se mi během roku nahromadily. Já mám taky plán, a to více si načíst o možnostech umělé inteligence (AI). Už jste ji taky vyzkoušeli? Třeba v podobě volně přístupného ChatGPT? Ten je momentálně asi jeden z nejznámějších chatovacích systémů. Možnosti využití jsou poměrně obrovské, má však i mnohá omezení. Na dotaz v ChatGPT mi umělá inteligence tyto omezení AI shrnula do několika bodů: nedostatek kreativity a empatie, omezená schopnost učení a porozumění kontextu, omezená schopnost zpracování nejasných informací a omezená schopnost samostatného rozhodování. Tyto omezení ukazují, že i když AI má mnoho výhod a může být velmi užitečná, stále existují určité oblasti, kde je lidská inteligence nenahraditelná. Momentálně se připravují zákony pro regulaci umělé inteligence. Než však budou hotové, vzniká i snaha o zavedení dobrovolného souboru pravidel pro odvětví umělé inteligence mezi EU a USA (více na straně 3 a 4).

Z aktuálního vydání Měsíčníku EU aktualit vybíráme:

Události v EU:

- **Podle nejnovější prognózy Evropské komise z května došlo v prvním čtvrtletí letošního roku k mírnému hospodářskému růstu EU a to díky nižším cenám energií a dobré situaci na trhu práce.** Evropská komise oproti předchozí prognóze mírně zvýšila i odhad růstu ekonomiky Česka v letošním roce. Pro další informace k prognóze EK si nalistujte stranu 2 a rubriku Drobnohled na straně 6, který pro vás připravil kolega Petr Zahradník.

Index prosperity Česka:

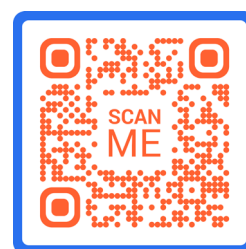
Máme tu opět výsledky za pilíř solidarity a důvěry ve společnosti z Indexu prosperity Česka, ve kterém se Česka republika umístilo na celkovém osmém místě mezi členskými státy Evropské unie. Oproti minulému ročníku si tak ČR polepšila o dvě místa, k čemuž dopomohla větší ochota pomáhat ostatním a zlepšení situace ve svobodě médií, problematiku se jeví důvěra k institucím, kde je velký prostor pro zlepšení. Na předních místech se tradičně jako již v několika dalších pilířích umístily severské státy. Více k pilíři solidarity a důvěry ve společnosti si můžete nalistovat na straně 5 našeho Měsíčníku.

Téma:

Česká republika (její ekonomika a především zpracovatelský průmysl) je geografickou polohou, tradičním zaměřením na průmysl či objemem investovaných kapacit prakticky „předurčena“ k vysoké míře své otevřenosti. **V hlavním tématu tak přináší kolegové Jiří Polanský a Petr Zahradník pohled na průmyslovou soběstačnost Česka se zaměřením například na dovozní náročnost v hlavních průmyslových odvětvích, či podíl podniků pod zahraničním kapitálem.** Navíc s přihlédnutím na vlivy šoků z posledních let.

Vážení čtenáři, přeji pohodový vstup do letních měsíců a dětem úspěšný konec školního roku.

Tomáš Kozelský



@Research_sporka

EKONOMICKÉ A STRATEGICKÉ ANALÝZY

David Navrátil
hlavní ekonom České spořitelny
+420 956 765 439, dnavratil@csas.cz

EU a sektorové analýzy:

Tomáš Kozelský
+420 956 718 013, tkozelsky@csas.cz

Tereza Hrtúsová
+420 956 718 012, thrtusova@csas.cz

Radek Novák
+420 956 718 015, radeknovak@csas.cz

Poradenství a strukturální analýzy:

Petr Zahradník
+420 956 765 213, pzahradnik@csas.cz

Česká spořitelna, a.s.
Budějovická 1518/13b
140 00 Praha 4
<http://www.csas.cz/research>

Sledujte nás na Twitteru:



@Research_sporka

Obsahovými partnery Měsíčníku EU aktualit jsou
Zastoupení Evropské komise v ČR a portál EurActiv.cz



EURACTIV.cz

Události v EU



Průzkum: Češi chtějí zůstat v EU, pro setrvání by hlasovalo 63 %. - EK: Českou ekonomiku čeká růst, bude ale výrazně zaostávat za průměrem EU. - Euro 7: Její odpůrci pod vedením Česka získávají další příznivce. - EU a USA: Potřebujeme pravidla pro umělou inteligenci. - CEDMO: Češi věří, že se jim dezinformace většinou vyhnu.

POLITIKA

Průzkum: Češi chtějí zůstat v EU, pro setrvání by hlasovalo 63 %

Ceši jsou pro setrvání v Evropské unii. **Pokud by se v Česku konalo referendum o vystoupení z EU, pro setrvání by hlasovalo 63 procent Čechů.** Vyplývá to z analýzy pro projekt institutu Europeum ve spolupráci s analytickým ústavem STEM. Pro přijetí eura v Česku je nyní necelá pětina lidí. **Stejně jako referendum o vystoupení z EU, tak ani přijetí eura teď není v Česku na pořadu dne.**

Průzkum se vedle postojů Čechů k EU zabýval také migrací Ukrajinců a otázkami zelené transformace. V otázkách migrace většina Čechů stále stojí za přijímáním ukrajinských uprchlíků. Ředitel výzkumu agentury STEM Jaromír Mazák ale míní, že přestože podpora přijímání ukrajinských uprchlíků je v čase stabilní, ve skutečnosti je dosti křehká. „Více než polovina veřejnosti se obává negativních dopadů migrace z Ukrajiny na kvalitu veřejných služeb a na ekonomiku jako celek,“ uvedl.

V Česku je podle údajů ministerstva vnitra asi 325 000 uprchlíků z Ukrajiny. Více než dvě pětiny Čechů (44 procent) jsou ochotni pomáhat i za cenu mírného poklesu vlastní životní úrovně. Oproti tomu si však 67 procent Čechů myslí, že stát dělá pro ukrajinské migranty víc než pro své obyvatele. Pouze 28 procent si myslí, že uprchlíci z Ukrajiny budou do budoucna pro Česko přínosem.

V otázkách zelené transformace si 77 procent Čechů myslí, že klimatická změna představuje seriózní problém. Dopady klimatické změny na jejich každodenní život ale většinově nevnímají. „Pouze 37 procent respondentů uvedlo, že vliv na jejich život už vnímá. Nejzávažnější jsou podle Čechů důsledky jako znečištěné ovzduší, moře a oceány. Hned za tím následují odlesňování a extrémní sucha,“ uvedli autoři průzkumu.



<https://euractiv.cz/section/cr-v-evropske-unii/news/pruzkum-cesi-chteji-zustat-v-eu-pro-setrvani-by-hlasovalo-63-procent-lidi/>

<http://reviveu.net/>

EKONOMIKA A EURO

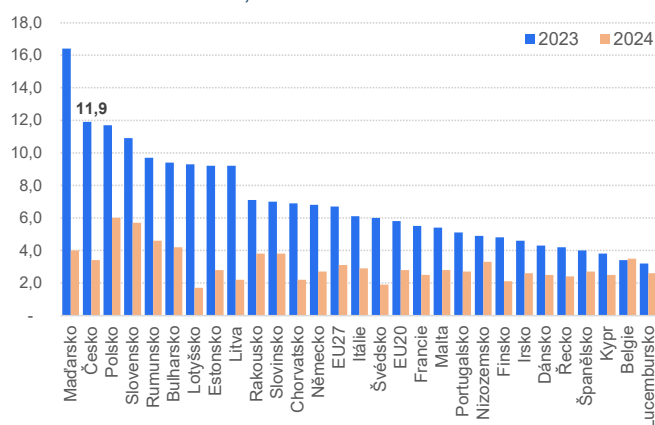
EK: Českou ekonomiku čeká růst, bude ale výrazně zaostávat za průměrem EU

Evropská komise (EK) mírně zvýšila odhad letošního růstu české ekonomiky, který však i přes zlepšené vyhlídky výrazně zaostane za průměrem celé Evropské unie. Hrubý domácí produkt by měl vzrůst o 0,2 procenta, uvedla Komise v **jarní makroekonomické prognóze.**

V únorové předpovědi odhadovala růst na 0,1 procenta. **Výrazněji pak zlepšila očekávání pro příští rok, kdy počítá s růstem o 2,6 procenta, zatímco dříve odhadovala 1,9 procenta.**

Naproti tomu inflace bude v Česku podle odhadu letos výrazně vyšší. V únoru komise počítala s hodnotou 9,3 procenta, nyní očekává 11,9 procenta. To je po Maďarsku druhý nejrychlejší růst cen z celé EU.

Inflace v zemích EU, %



Zdroj: Evropská komise - Jarní hospodářská prognóza 2023

Pokračující růst cen a s ním spojený pokles reálných příjmů bude podle EK dále oslabovat spotřebu domácností, jejíž postupný růst začne výrazněji pohánět českou ekonomiku až v příštím roce. Letošní mírný růst HDP bude podle komise spojen zejména s pokračující aktivitou investorů. **Firmy se však zároveň budou potýkat s nepříznivými podmínkami na finančních trzích a s nedostatkem pracovních sil.**

Česko by si i letos podle Komise mělo udržet nejvyšší nezaměstnanost z celé sedmadvacítky zemí. Její míra se podle nynější prognózy zvýší z loňských 2,2 procenta na 2,8 procenta. V příštím roce klesne na 2,6 procenta.

<https://euractiv.cz/section/ekonomika/news/ceskou-ekonomiku-ceká-růst-bude-ale-výrazně-zaostávat-za-průměrem-eu-předpovídá-komise/>

https://czechia.representation.ec.europa.eu/jarni-hospodarska-prognoza-2023-lepsi-ekonomicky-vyhled-navzdory-pretrvavajicim-vyzvam-2023-05-15_cs



DOPRAVA

Euro 7: Její odpůrci pod vedením Česka získávají další příznivce

Ministři dopravy Evropské unie debatovali o emisní normě Euro 7. **Česká republika společně s dalšími sedmi zeměmi normu v současné podobě odmítá.** Koalice států se po jednání dle Česka navíc může rozrůst o další státy.

Česko se během Rady EU (1. června) před ostatními ministry dopravy unijní sedmadvacítky opět postavilo proti současnému návrhu normy Euro 7. **Společně s Českem se vůči normě vymezují i další státy – konkrétně Bulharsko, Francie, Maďarsko, Itálie, Polsko, Rumunsko a Slovensko.**

Před několika týdny státy zaslaly společný dopis švédskému předsednictví Rady EU a Evropské komisi, ve kterém kritizovaly návrh normy. Vyslyšely tak kritiku zaznívající například z řad představitelů automobilového průmyslu.

Státy považují navrhované emisní limity za nereálné. Nelíbí se jim zejména časové vymezení normy.

Skupina států proto požaduje odklad platnosti navrhovaných pravidel – u osobních aut minimálně o tři roky, u nákladních vozidel o pět let. Právě u těžkých vozidel, podle argumentů koalice, navíc požadavky nynější verze normy neodpovídají současným technologickým možnostem a měly by být zmírněny.

Během jednání často zaznívalo, že ambiciózní podobou současného návrhu státy podřývají reálné možnosti evropského automobilového průmyslu dosáhnout pozitivních změn v oblasti technologického vývoje.

Koalice států kritizujících normu se navíc může rozrůst o nové partnery. Před samotným jednáním se mluvilo o Portugalsku či Německu jakožto dalších členech koalice. Německo však kvůli vnitropolitické situaci zůstává zdrženlivé, ačkoli podle slov Kupky dalo během jednání jasné najevo, že aktuální verzi návrhu nemůže přijmout. I taková reakce byla ovšem větší, než státy čekaly. Po jednání vyplynulo, že dalším potenciálním členem koalice by mohl být Kypr. **I v nynější sestavě ale mohou státy zabránit přijetí návrhu. Návrh bude nyní procházet úpravami.** Návrh normy bude projednávat také Evropský parlament.



<https://euractiv.cz/section/doprava/news/koalice-proti-norme-euro-7-pod-vedenim-ceska-ziskava-dalsi-priznivce/>

<https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/tte/2023/06/01/>

DIGITÁLNÍ AGENDA

EU a USA: Potřebujeme pravidla pro umělou inteligenci

Evropská unie a Spojené státy usilují o zavedení dobrovolného souboru pravidel pro odvětví umělé inteligence (AI), který by omezil rizika, než budou připraveny zákony pro regulaci tohoto sektoru. Uvedli to místopředsedkyně Evropské komise (EK) Margrethe Vestager a americký ministr zahraničí Antony Blinken.

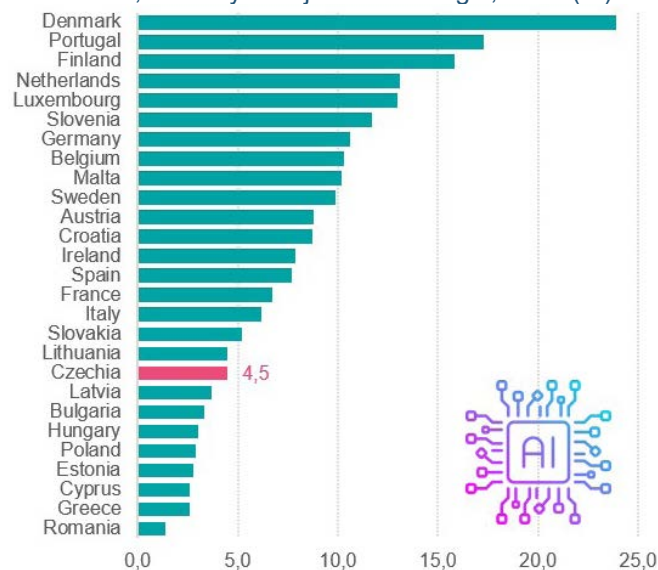
Evropská unie nyní pracuje na komplexním systému regulace odvětví umělé inteligence. Poslanci Evropského parlamentu 14. června schválili návrh pravidel pro fungování umělé inteligence (AI), která by se mohla stát první regulací tohoto odvětví na světě.

Například generativní systémy AI, jako je třeba ChatGPT, budou muset být podle nových pravidel označeny tak, aby bylo jasné, že obsah byl vytvořen umělou inteligencí.

Vzniknout má rovněž úřad EU pro AI, který má vedle národních kontrolních úřadů na dodržování nových pravidel dohlížet. **Finální verzi regulace nyní dojedná Parlament s členskými zeměmi EU.**

„EU a USA sdílejí společný názor, že technologie v oblasti umělé inteligence přináší velké příležitosti, ale představují rovněž rizika pro naši společnost,“ uvedly EU a USA ve společném prohlášení. Blinken označil diskuzi o umělé inteligenci s evropskými kolegy za „intenzivní a produktivní“. Dodal, že EU a USA by měly sehrát důležitou roli při vytváření dobrovolného souboru pravidel pro umělou inteligenci, který by mohly využít i další země s podobným směřením.

Podíl firem, které využívají AI technologie, 2021 (%)



Zdroj: Eurostat; firmy s více než 10 zaměstnanci; firmy, které využívají alespoň jednu z AI technologií

Události v EU



Umělá inteligence se v poslední době dostala do centra pozornosti zejména díky chatovacímu systému ChatGPT, který vyvinula společnost OpenAI podporovaná Microsoftem. Firma koncem loňského listopadu ChatGPT zdarma zpřístupnila veřejnosti a systém si rychle získal popularitu. Zároveň však začaly narůstat obavy z negativních společenských dopadů takovýchto systémů, například z jejich využívání k šíření dezinformací.

ChatGPT patří do kategorie generativní umělé inteligence a dokáže na základě jednoduchých dotazů generovat články, eseje, vtipy, ale i poezii. Na základě obrovského množství dat se podobně jako člověk učí jak odpovídat na podněty uživatelů. „Generativní AI zcela mění pravidla hry,“ uvedla Vestager.

<https://euractiv.cz/section/digitalni-agenda/news/potrebujeme-pravidla-pro-umelou-inteligenci-zni-z-eu-a-usa-zatim-ma-vzniknout-dobrovolny-kodex/>

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/eu-us-trade-and-technology-council-panel-discussion-large-artificial-intelligence-models>

MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST

CEDMO: Češi věří, že se jim dezinformace většinou vyhnou

Pětina Čechů je přesvědčená, že se s dezinformacemi v poslední době vůbec nesetkala. Častěji tomu přitom věří ženy než muži, vyplývá z průzkumu Středoevropské observatoře digitálních médií (CEDMO) z Univerzity Karlovy.

Ta uveřejnila první výsledky svého dlouhodobého projektu, který se věnuje tomu, jak se Češi v informačním prostoru orientují a jak jsou schopni rozpoznat dezinformace – zprávy, které jsou záměrně zavádějící, nebo přímo lživé.

Obecně respondenti průzkumu soudí, že v průběhu letošního dubna dezinformací příliš vystaveni nebyli. Odpovědělo tak celkem 44 procent dotazovaných. Dalších 22 procent pak věří, že těmto lživým sdělením vystaveni nebyli vůbec.

Otázka je, jestli se s nimi skutečně nesetkali, nebo je pouze nerozeznali. Ukazuje se totiž, že Česko nemá jasno o své strategii, jak dezinformacím čelit.

Míra, s jakou Češi vnímají dezinformace, se podle průzkumu liší mezi jednotlivými sociálními skupinami. Významný rozdíl se ukázal například mezi muži a ženami. Muži se například oproti ženám podle průzkumu významně častěji domnívají, že se s dezinformacemi setkali. Naopak méně obezřetné jsou v tomto ohledu starší ročníky nebo méně častí uživatelé internetu.

Vystavení lživým zprávám je přitom podle samotných respondentů výraznější při sledování televize a poslechu rozhlasu než při prohlížení online portálů a čtení tištěných médií. Podle průzkumu mají pravidelní posluchači rozhlasu ve srovnání s těmi občasnými častěji pocit, že byli vystaveni

dezinformacím. Silný efekt byl zaznamenán u stanic Českého rozhlasu – ne však u komerčních rozhlasových stanic.

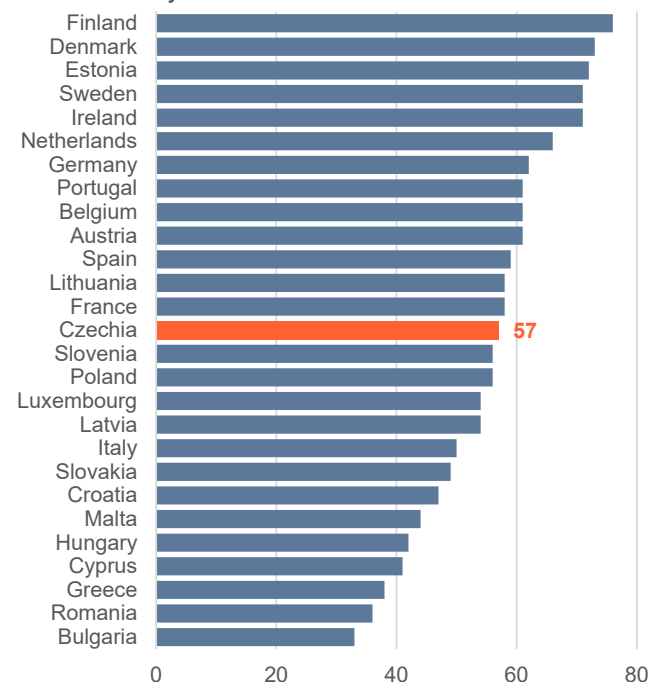
Podobně je to s televizí – zatímco u stanic TV Nova a Prima mají respondenti častěji pochybnosti o důvěryhodnosti zpráv, u TV Barrandov se pocit vystavení dezinformacím tak výrazně neprokázal.

Průzkum také zjistil jasný vztah mezi vnímáním dezinformací a vlastní ekonomické situace. Lidé, kteří si dělají starosti o peníze a mají problémy s výdělkem, častěji cítí, že jsou vystaveni nepravdivým sdělením. Na druhou stranu, když se dotazované osoby necítí ekonomicky ohrožené, často odpovídají, že se k nim dezinformace vůbec nedostávají.

Do vnímání klamavých zpráv se promítají i politické preference. Zatímco mezi liberály a konzervativci nejsou významné rozdíly, průzkum zjistil odlišné vnímání lživých zpráv mezi voliči krajní pravice, kteří častěji uvádějí, že se jim dezinformace vyhýbají, ve srovnání s voliči krajní levice.

U médií jsou vnímání svobody a důvěra tisku spojeny s úrovní mediální gramotnosti, která je v Česku průměrná. V čele žebříčku mediální gramotnosti za rok 2022 jsou Finsko, Norsko, Dánsko, Estonsko, Švédsko a Irsko. Tyto země mají díky kvalitě vzdělání, svobodným médiím a vysoké důvěře lidí nejvyšší potenciál odolávat negativním dopadům dezinformací.

Media Literacy Index 2022



Zdroj: OSIS; počet bodů 0-100

<https://euractiv.cz/section/evropska-unie-a-svet/news/cesi-veri-ze-se-jim-dezinformace-vetsinou-vyhnu-ukazal-pruzkum/>

https://cedmohub.eu/wp-content/uploads/2023/04/1523801_CEDMO_vlna01_prezentace_web-1.pdf

Index prosperity Česka



Česku patří v pilíři solidarity a důvěry ve společnosti celkové osmé místo v EU. Oproti předchozímu ročníku Indexu prosperity a finančního zdraví jsme si polepšili o dvě příčky, a to především díky větší ochotě pomáhat ostatním či pozitivnímu posunu ve svobodě médií. Největší rezervy máme nadále v důvěře vůči institucím.

ČEŠI JSOU 8. NEJVÍCE SOLIDÁRNÍM NÁRODEM EU. OCHOTU POMÁHAT POSÍLILA I INVAZE

Zatímco vloni bylo Česko v solidaritě a důvěře Indexu prosperity a finančního zdraví na 10. místě v Evropské unii, letos jsme si polepšili o dvě příčky. Obecně ale v pořadí států došlo meziročně k minimálním změnám, protože ochota pomáhat sílí napříč Unií. Nejmarkantnější posun zaznamenala Litva, která si oproti předchozímu ročníku polepšila o čtyři příčky.

Takřka neměnné zůstávají nejen přední příčky, které opět obsadily severské státy spolu s Lucemburskem, ale i ty na chvostu, kde stále zůstává především jižní Evropa.

V Česku roste ochota vzájemně si pomáhat

Česko již druhým rokem dosáhlo svého nejlepšího výsledku v indikátoru dostupné pomoci od blízkých. Zatímco vloni jsme v tomto ohledu byli vůbec nejlepší v celé EU, letos jsme se posunuli na pomyslné bronzové umístění. Přestože hodnoty Česka meziročně vzrostly, ve srovnání World Happiness Report nás letos překonalo Finsko a Dánsko, kde se pomyslná „záchranná síť“ rozšířila rychleji. I tak se ale většina Čechů má na koho v případě nouze obrátit.

Invaze probudila v lidech solidaritu

Vynikajícího umístění jsme dosáhli i v indikátoru, který sleduje, jak lidé pomáhají neznámým. Zatímco podle loňského srovnání World Giving Indexu ostatním pomáhalo 45 % Čechů, letos už to bylo 64 %. Posun na čtvrtou příčku zapříčinila i ruská invaze na Ukrajinu. Podle informací serveru Ukraine support tracker totiž Češi Ukrajině věnovali v přepočtu bezmála 22 miliard korun, což je ve srovnání s HDP jednotlivých zemí 7. celosvětově nejvyšší výsledek.

Ochotu pomáhat finančně potvrzují i další data letošního Indexu prosperity a finančního zdraví Česka. „Vůbec nejvyšší posun jsme zaznamenali v oblasti finančního dárcovství. Zasilání finanční podpory se meziročně víc než zdvojnásobilo, což nás z dvacátého místa v tomto srovnání vystřelilo na šestou příčku,“ říká Tomáš Odstrčil, analytik Evropy v datech.

Stále nevěříme institucím

Ačkoliv se vztah Čechů k vlastní vládě podle Eurobarometru od loňského roku opět trochu zlepšil, průměrná 27,5% důvěra za posledních deset let, je v kontextu EU stále nízká. Vláda ale není jedinou institucí, které Češi nevěří. Kromě šestnáctého místa v důvěře vládě nám totiž patří stejná pozice i u vnímání nezávislosti soudů či v případě korupce.

„Důvěra vládě je do určité míry spojena s úrovní ekonomického růstu. V dobách, kdy se zemi daří, bývá podpora a důvěra ve vládu vyšší. Naopak v případě poklesu ekonomiky a zhoršení životních podmínek obyvatel klesá i jejich důvěra. V Česku byl

tento trend patrný jak v období finanční krize z roku 2008, tak s příchodem koronavirové pandemie,“ říká Tereza Hrtúsová, analytička České spořitelny.

Nízká důvěra vládě je v EU standardní

Propojení ekonomické situace a důvěry vládě je klíčové i podle Jana Červenky z Centra pro výzkum veřejného mínění. „Obecně platí, že důvěra vládě i dalším institucím je silně propojená s hodnocením ekonomické situace, se spokojeností s politickou situací a samozřejmě se stranickými preferencemi. Na počátku 90. let v tehdejší porevoluční euforii existovala velmi vysoká důvěra ve vztahu k prezidentovi, vládě i tehdejšímu parlamentu. Vysoká hladina důvěry nevydržela dlouho, už v průběhu let 1991 a 1992 byl hlavně u parlamentu a vlády patrný pokles.“ Současná 30% důvěra české vládě ale v Evropě není ničím výjimečným, průměr vládní důvěry v EU nyní vychází na 32 %.

Svoboda tisku se v Česku zlepšuje

Podle posledních dat Reportérů bez hranic se v Česku ale výrazně zlepšila svoboda tisku. „U médií jsou vnímání svobody a důvěra tisku spojeny s úrovní mediální gramotnosti, která je v Česku průměrná. V mediální gramotnosti jsou na špičce severské státy, které zároveň vedou žebříček svobody tisku a důvěře vládě a institucím. V případě Česka došlo v hodnocení svobody tisku k velkému zlepšení. Z celosvětově 40. místa v roce 2021 jsme se za loňský rok posunuli na 20. pozici,“ doplňuje Tereza Hrtúsová z České spořitelny.



indexprosperity.cz



Konsolidace veřejných financí v Česku? Podívejme se na tři země EU, k nimž bychom, s ohledem na potřebu této konsolidace dosáhnout, měli vzhlížet: Dánsko, Švédsko a Irsko. Co mají však tyto země ještě společné? V komplexním žebříčku konkurenceschopnosti ekonomik EU zauímají nejpřednější místa. V čem by se měla Česká republika inspirovat?

KONSOLIDOVANÉ VEŘEJNÉ FINANCE, VELIKOST STÁTU A KONKURENCESCHOPNOST

Konsolidace veřejných financí, o kterou nyní vehementně usiluje Česká republika, by měla ve výsledku zajistit, aby byl fiskální systém funkční, udržitelný a disciplinovaný. Nemá primárně nic společného s tím, zda je stát velký nebo malý. Podívejme se na tři země EU, k nimž bychom, s ohledem na potřebu této konsolidace dosáhnout, měli vzhlížet: Dánsko, Švédsko a Irsko.

Všechny téměř učenlivě dodržují fiskální disciplínu. Jejich míra veřejného dluhu se v případě prvních dvou zemí pohybuje okolo 30 % jejich HDP, u Irska činí 40 % (unijní průměr je 83,4 %); v krizovém období 2020 – 2022 si Dánsko vždy udrželo přebytkový rozpočet, Švédsko jedenkrát spadlo do deficitu, Irsko sice dvakrát, ale pořád výrazně méně, než činil unijní průměr.

Rozpočtová bilance/HDP (%)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Švédsko	+0,6	-2,8	0,0	+0,7	-0,9	-0,5
Dánsko	+4,1	+0,2	+3,6	+3,3	+2,3	+1,3
Irsko	+0,5	-5,0	-1,6	+1,6	+1,7	+2,2
Česká republika	+0,3	-5,8	-5,1	-3,6	-3,6	-3,0
Ø EU	-0,5	-6,7	-4,8	-3,4	-3,1	-2,4

Zdroj: Evropská komise, květen 2023; data za 2023 a 2024 jsou odhady

Veřejný dluh/ HDP (%)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Švédsko	35,5	39,8	36,5	33,0	31,4	30,7
Dánsko	33,7	42,2	36,7	30,1	30,1	28,8
Irsko	57,0	58,4	55,4	44,7	40,4	38,3
Česká republika	30,0	37,7	42,0	44,1	42,9	43,1
Ø EU	79,3	91,7	89,5	85,3	83,4	82,6

Zdroj: Evropská komise, květen 2023; data za 2023 a 2024 jsou odhady

A přitom se nacházejí na zcela opačných pólech unijního rozdělení, co se týče velikosti státu. Švédsko přerozděluje přes veřejný sektor přibližně 49 % svého HDP, Dánsko asi 47 %, Irsko na opačné straně pouze mírně přes 20 %.

I přes tento propastný rozdíl je pro všechny z nich společné, že mají jasno v tom, co jim nejlépe vyhovuje. Irsku subtilní, minimalistický stát; severským zemím pak rozvěvená náruč velkorysých sociálních služeb, hrazených z veřejných prostředků. To se mimo jiné projevuje i v rozdílné výši korporátního zdanění, která je Irsku přibližně poloviční v porovnání s oběma Seveřany.

Složená daňová kvóta/ HDP (%)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Švédsko	49,7	49,3	49,4	48,9	47,9	47,0
Dánsko	53,8	53,8	54,4	48,6	49,0	48,1
Irsko	24,7	22,3	23,2	23,0	22,1	21,6
Česká republika	41,3	41,5	41,4	41,0	40,7	39,2
Ø EU	46,0	46,1	46,9	46,5	45,9	45,7

Zdroj: Evropská komise, květen 2023; data za roky 2023 a 2024 jsou odhady

Co mají však tyto země ještě společné? V komplexním žebříčku konkurenceschopnosti ekonomik EU zauímají nejpřednější místa; vede (dlouhodobě) Dánsko, následované Švédskem, Irsko je čtvrté (bronz aktuálně bere Nizozemsko).

Pro severské země nejen že není rozsáhlý stát překážkou v tom být globálně konkurenceschopný, ale řada veřejných výdajů jim v této snaze přímo napomáhá.

Disponují-li kvalitami v oblasti vzdělávání, výzkumu a vývoje, úrovni investic, kvality lidských zdrojů, infrastruktury či institucí, není velikost státu překážkou.

Naopak, kvalita toho všeho něco stojí a společenská smlouva severských národů je zkrátka taková. Ta irská je přesně opačná. A přitom všechny z nich dokonale fungují.

Pozice v globálním žebříčku konkurenceschopnosti

	2019	2020	2021	2022
Švédsko	9.	6.	2.	4. (v EU 2.)
Dánsko	8.	2.	3.	1. (v EU 1.)
Irsko	7.	12.	13.	11. (v EU 4.)
Česká republika	33.	33.	34	26 (v EU 11.)

Zdroj: Evropská komise, květen 2023

Inspirace pro Českou republiku? Určitě: nejen v tom, že uvedené země mají své veřejné finance spolehlivě pod kontrolou, ale též jasno, jaký typ a rozsah veřejné služby a veřejných statků je jejich naturelu nejbližší.

Obecné mínění Čechů občas vyznívá tak, že očekávají štedrost severských veřejných služeb při irské míře zdanění, což popírá veškeré zákonitosti ekonomické logiky.

Petr Zahradník
Ekonomické a strategické analýzy



Česká republika je geografickou polohou, tradičním zaměřením na průmysl či objemem investovaných kapacit prakticky „předurčena“ k vysoké míře své otevřenosti. V hlavním tématu přinášíme pohled na průmyslovou soběstačnost Česka se zaměřením například na dovozní náročnost v hlavních průmyslových odvětvích, či podíl podniků pod zahraničním kapitálem.

PRŮMYSLOVÁ A EKONOMICKÁ SOBĚSTAČNOST A AUTONOMIE JAKO REAKCE NA EXOGENNÍ ŠOKY

Přímé zahraniční investice (FDI) představují minimálně počínaje obdobím liberalizace globálních investičních a finančních toků na počátku 70. let integrální součástí otevřeného a efektivního mezinárodního systému, zásadně ovlivňující nejen vnější bilanci jednotlivých národních ekonomik, ale též jejich produkční schopnost (HDP, průmyslovou výrobu, aktivity v terciárním sektoru), konkurenceschopnost (schopnost vyvážit na globální trhy), parametry trhu práce (zaměstnanost, kvalifikaci a znalosti, mzdy) i fiskální ukazatele (podíl na vybraných daních). Jsou tak právem považovány za významný katalyzátor růstu, zaměstnanosti i inovačního potenciálu jak pro přijímající (hostitelské) země, tak pro země, odkud investice pocházejí. Umožňují integraci do mezinárodních trhů a pokrývají šíření znalostní báze napříč zeměmi.

Nejpříznivější období pro rozvoj a expanzi FDI je spojeno se stabilním a předvídatelným ekonomickým a investičním prostředím. To však po překonání následků krize 2008 – 2010 nenastalo, když rušivými prvky byly například zárodky obchodních konfliktů mezi jednotlivými mocnostmi globální ekonomiky, brexit, z obvyklých standardů vybočující politika Trumpovy administrativy, či expanze hospodářské i politické moci Číny. Tyto prvky, přirozeně tihnoucí k uzavírání se do „vlastní ulity“ však ještě nebyly nic proti následným dvěma exogenním šokům s drastickým dopadem na ekonomický vývoj i investiční prostředí v něm, tedy kovidové pandemii a válce na Ukrajině, které zásadně proměnily investiční paradigma směrem k posílení odolnosti a strategické autonomii a soběstačnosti.

Definice významu průmyslové soběstačnosti v kontextu ekonomiky České republiky

Kategorie průmyslové soběstačnosti je podmnožinou kategorie strategické ekonomické soběstačnosti (autonomie). Lze ji interpretovat jako schopnost/ kapacitu dané průmyslové firmy fungovat bez zbytných překážek v rámci celého výrobního cyklu, případně zcela autonomně a nezávisle na těchto možných rizicích, tedy mít zajištěny výrobní vstupy v celém svém rozsahu i odbytu finální produkce, pokud možno bezrizikovým způsobem.

V podmínkách nízkých bezpečnostních a geopolitických rizik lze tuto definici uplatnit na oblast globální ekonomiky; čím větší jsou bezpečnostní i geopolitická rizika, tím více se i průmyslová soběstačnost koncentruje na oblast dané národní ekonomiky (snaha o maximum vstupů získaných z tuzemských zdrojů a současně maximum produkce umístit na tuzemském trhu).

Průmyslová soběstačnost je determinována dvěma zásadními parametry:

1) Pozicí v rámci dodavatelského řetězce v celém jeho rozsahu; tento parametr se dále dělí na charakter a strukturu vstupů (tvořený především veličinou dovozní náročnosti, případně jinými překážkami, bránícími v hladkém zajištění výrobních vstupů pro výrobní proces) a podobou konečného trhu (determinovaného závislostí na zahraniční poptávce a mírou expozice na zahraniční poptávce);

Pozici v rámci dodavatelského řetězce z pohledu průmyslové soběstačnosti budeme testovat na čtyřech průmyslových odvětvích; parametr, identifikující současně míru závislosti vstupů na dovozech a expozici konečného výstupu vůči zahraničním trhům, představuje ukazatel dovozní náročnosti vývozu. Ten nám může dobře posloužit jako relevantní indikátor pro posouzení průmyslové soběstačnosti; číslo v intervalu 0 až 1 nám říká, jaká část hodnoty vývozu je tvořena dovezenými vstupy (čím vyšší toto číslo je, tím vyšší je závislost na zahraničních trzích, a tím menší je průmyslová soběstačnost).

Pokud navíc podíl vývozu na celkové produkci daného odvětví/firmy je vysoký, závislost na zahraničních trzích se tímto zvyšuje a průmyslová soběstačnost klesá.

Čtyři testovaná průmyslová odvětví představují:

- NACE 26 Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení
- NACE 27 Výroba elektrických zařízení
- NACE 28 Výroba strojů a zařízení
- NACE 29 Výroba motorových vozidel, přívěsů a návěsů.

Vývoj ukazatele dovozní náročnosti vývozu, vypočtený na základě analýzy input-output, má následující podobu:

	1990	1995	2000	2005	2010	2013	2015	2018	2020
NACE 26	0,36	0,40	0,48	0,73	0,76	0,77	0,76	0,72	0,71
NACE 27	0,13	0,39	0,40	0,65	0,65	0,63	0,63	0,62	0,63
NACE 28	0,31	0,33	0,37	0,61	0,59	0,55	0,58	0,62	0,59
NACE 29	0,30	0,41	0,51	0,56	0,57	0,59	0,60	0,59	0,60



Tabulka nám říká, že daná odvětví vykazují poměrně vysokou dovozní náročnost vývozu, která navíc oproti 90. letům velmi výrazně vzrostla. Nejvyšší dovozní náročnost vývozu vykazuje NACE 26 (výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení), který měl již na začátku sledovaného období nejvyšší hodnotu mezi sledovanými odvětvími. Údaj 0,71 za rok 2020 říká, že 71% vyvezeného objemu produkce tohoto odvětví muselo být dovezeno v podobě importovaných vstupů, nezbytných pro danou výrobu (jinak řečeno, že na celkové exportované produkci pouze 29% vstupů pochází z tuzemských zdrojů); v případě NACE 27 (výroba elektrických

zařízení) je podíl dovezených vstupů na celkové exportované produkci daného odvětví 63% (37% objemu vývozu odvětví představují vstupy domácí provenience); právě v případě NACE 27 se relativní váha domácích dodávek, podílejících se celkovém objemu vyvezené produkce odvětví, nejvíce snížila v porovnání s rokem 1990 (a jeho průmyslová soběstačnost stejně tak). Následuje NACE 29 (výroba motorových vozidel, přívěsů a návěsů) s 60% a NACE 28 (výroba strojů a zařízení) s 59%.

Aktuální hodnoty ukazatele podílu vývozu na celkové produkci daného odvětví (2020) jsou pak následující:

	2020
NACE 26	74 %
NACE 27	87 %
NACE 28	69 %
NACE 29	86 %

Zdroj: vlastní výpočty v rámci input-output modelu na základě primárních dat ČSÚ

Ukazatel dovozní náročnosti vývozu z pohledu kvantifikace průmyslové soběstačnosti lze dále přizpůsobit indikátorem podílu vývozu na celkové produkci odvětví. Platí zde, že čím je vyšší ukazatel dovozní náročnosti vývozu a současně, čím je vyšší podíl vývozu na celkové produkci, tím klesá průmyslová soběstačnost daného odvětví (v množině sledovaných odvětví). Z uvedeného přehledu tak v souhrnu vyplývá, že z pohledu průmyslové soběstačnosti je v České republice nejvíce autonomní odvětví NACE 28 (přesto i zde je expozice tohoto odvětví vůči zahraničním trhům relativně vysoká); malou míru průmyslové soběstačnosti pak vykazují zbývající sledovaná odvětví: vysoká závislost NACE 26 na dovozu vstupů je vyvážena relativně nižším podílem vývozu na celkové produkci odvětví; v případě zbývajících dvou odvětví (NACE 27 a NACE 29) je tomu přesně naopak. V případě NACE 27 a NACE 29 se jedná o pozitivnější situaci, neboť vyšší podíl domácích vstupů je využit k větší exportní expozici (pozitivní příspěvek

k obchodní bilanci i efektivnosti využití domácích zdrojů); z pohledu průmyslové soběstačnosti jsou však tato odvětví vystavena většímu potenciálnímu riziku závislosti na vnější poptávce.

2) Vlastnickou strukturou (která často určuje míru ovlivnění výrobního programu firmy ze strany vlastníka – zahraničního/ domácího); pro vlastnickou strukturu nejsou k dispozici relevantní data pro jednotlivá NACE, pouze pro zpracovatelský průmysl jako celek.

Vzhledem k tomu, že testovaná odvětví představují přibližně 65% podíl na celkové přidané hodnotě zpracovatelského průmyslu v České republice (a tím pokrývají více než 15% HDP České republiky), jsou též data o vlastnické struktuře zpracovatelského průmyslu reprezentativní i pro čtyři testovaná průmyslová odvětví.

Podniky pod zahraniční kontrolou ve zpracovatelském průmyslu v České republice:

Ukazatel (% podíl na celkové hodnotě podnikatelského sektoru)	2012	2015	2017	2019	2020
Obrat	48,5	51,3	53,4	52,4	51,2
Přidaná hodnota	51,8	55,9	55,0	52,3	51,3
Nákup výrobků a služeb	48,0	50,6	52,9	52,5	51,6
Zaměstnanost	53,5	54,5	55,3	54,8	54,2

Zdroj: ČSÚ

Vybraná čtyři odvětví představují páteř zpracovatelského průmyslu v České republice, takže zjištěné výsledky jsou více než relevantní i pro ně.

Lze se intuitivně domnívat, že podíl podniků pod zahraniční kontrolou (a tedy i míra závislosti na zahraničním vlastníkově) je v případě těchto odvětví vyšší, než činí souhrnné údaje pro zpracovatelský průmysl jako celek.

Ze zjištěné kvantifikace tak vyplývá, že i v případě druhého zásadního parametru je míra průmyslové soběstačnosti relativně nízká (přibližně 50% na všech zvolených ukazatelích mají podniky pod zahraniční kontrolou); vybrané ukazatele jsou navíc v čase poměrně konstantní, pouze v případě ukazatele přidané hodnoty se podíl podniků pod zahraniční kontrolou mírně snižuje.



Souhrnné hodnocení obou vybraných parametrů tak říká, že čtyři zásadní odvětví zpracovatelského průmyslu v České republice (výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení; výroba elektrických zařízení; výroba strojů a zařízení; a výroba motorových vozidel, přívěsů a návěsů) vykazují relativně nízkou míru průmyslové soběstačnosti, resp. relativně vysokou míru zahraniční otevřenosti a expozice. Měřeno mírou vnější otevřenosti v rámci celého průběhu dodavatelského řetězce (ukazatel dovozní náročnosti vývozu a ukazatel podílu vývozu na celkové produkci) lze konstatovat, že vliv zahraničních subjektů jak na straně vstupů, tak na straně výstupů je v průměru přibližně 75 %. Tato v souhrnu vysoká míra je navíc umocněna tím, že mírně nadprůměrný je též vliv vlastnické struktury; více než 50 % podíl dosahují podniky pod zahraniční kontrolou ve všech vykazovaných ukazatelích (obrat; přidaná hodnota; nákup výrobků a služeb; zaměstnanost); vlastnická struktura přitom zásadně determinuje klíčová firemní rozhodnutí, především ta strategická; vysokou mírou vnější závislosti plynoucí z vlastnické struktury tak lze logicky propojit a odůvodnit i vysokou mírou vnější závislosti v rámci dodavatelského řetězce.

Míra průmyslové soběstačnosti České republiky

Svojí geografickou polohou, tradicí, ekonomickou a průmyslovou strukturou, i objemem investovaných kapacit je ekonomika, a zejména zpracovatelský průmysl, České republiky „předurčena“ k vysoké míře své otevřenosti. Na straně vývozu tak zřejmě není ani žádoucí vysokou míru zahraniční expozice regulatorně omezovat (beztak již od roku 2014 dochází díky posilující tuzemské poptávce ke kontinuálnímu přirozenému poklesu podílu českého vývozu na HDP o přibližně 8 procentních bodů - z 82 % na 74,3 % v roce 2022).

Teritoriální struktura vývozu zboží z České republiky je v současné době velmi příznivá (vývoz na Jednotný trh EU činil v roce 2022 80,4% celkového vývozu zboží z České republiky a obchodní bilance s EU tak zůstala vysoce přebytková – 73,8 mld. Kč). Je žádoucí, aby se především na vývozu do jiných částí EU ve větší míře podílely tuzemské vstupy a národní přidaná hodnota. Současně není žádoucí zvyšovat podíl teritorií mimo EU, zvláště pak těch, která jsou spojena se zvyšujícími se geopolitickými a bezpečnostními riziky. Mimo EU je žádoucí posílit naši vývozní pozici vůči Severní Americe, Japonsku, Koreji, Izraeli, Austrálii, Novému Zélandu, případně některým zemím Latinské Ameriky.

Daleko větší výzvy z hlediska posílení průmyslové soběstačnosti existují v oblasti potenciálu pro dovozní substituci, jenž by v důsledku měla vést ke snížení relativně velmi vysoké dovozní náročnosti průmyslové výroby i vývozu. Týká se to především těch odvětví, které mají v České republice dlouhodobou tradici, zkušenosti i kapacity, a jimž v dalším rozvoji a prosperitě (oproti zahraniční konkurenci) brání nedostatečně účinná podpůrná průmyslová politika a další překážky v podnikání.

Obchodní podmínky

Jako člen EU má Česká republika velmi omezené podmínky využívání vlastních, specifických nástrojů na podporu své vlastní průmyslové soběstačnosti. Vůči ostatním zemím EU nemůže využívat žádnou podobu cel, kvót či dalších množstevních opatření (určitá restriktivní opatření jsou ve zcela výjimečných případech možná především ze zdravotních, hygienických a bezpečnostních důvodů, například v období epidemií a bezpečnostního ohrožení; jejich platnost je vždy mimořádná, časově přechodná a po odeznění důvodu jsou tyto restrikce neprodleně odstraněny).

Ve vztahu k nečlenským zemím EU (tzv. třetím zemím) je aplikován společný postup EU jako celku a ani v těchto případech si nemůže členský stát EU zvolit specifickou formu celní či jiné jí podobné ochrany domácího trhu. Třetí země lze rozdělit do několika kategorií; některé z nich mají uzavřené speciální dohody o obchodu a investicích s EU, které též neumožňují zavedení cel na všechny či vybrané obchodní položky; u jiných pak platí společný celní parametr pro všechny členské státy EU ve vztahu ke konkrétní třetí zemi (EU vystupuje v rámci WTO jako jeden člen společným hlasem za všechny členské státy).

Podpora domácích producentů je tak reálně možná pouze v rámci podpůrných politik, které jsou v souladu s legislativou EU a zvyklostmi, které jsou v EU považovány za obvyklé v rámci jinak velmi přísných pravidel ochrany hospodářské soutěže. Tyto možnosti jsou například spojeny s využíváním podpor plynoucích z financování EU (Víceletý finanční rámec EU; NextGenerationEU; prostředky Modernizačního fondu a Inovačního fondu; prostředky a programy skupiny EIB), které doplňuje potřebné/ preferované národní spolufinancování. V rámci tohoto finančního zdroje (jehož objem je přibližně ekvivalentem 2 % unijního HDP) je možné realizovat programy na podporu vlastní průmyslové produkční báze a její schopnosti exportně obstát, tedy de facto průmyslové soběstačnosti.

Jiné formy podpory národní průmyslové soběstačnosti pak obvykle musejí projít testem vyhodnocení vůči pravidlům veřejné podpory EU a jako takové musejí být specificky notifikovány pro každý jednotlivý účel ze strany Generálního ředitelství Evropské komise pro hospodářskou soutěž.

V posledních třech letech, právě pod vlivem těžkých zkušeností plynoucích nejprve z dopadů kovidové pandemie, následně pak ruské agrese na Ukrajině na ekonomiku a společnost EU, se objevily ve větší míře dva nové přístupy:

- za prvé došlo k velmi výraznému uvolnění oblastí, kde je možné využívat veřejnou podporu (která by za normálních okolností povolena a zdůvodnitelná nebyla) s cílem posílení odolnosti a omezení rizika zranitelnosti v klíčových průmyslových odvětvích (často nazývaných jako strategická či silová); tento přístup je též mimořádný a časově přechodný (prozatím do roku 2025) a je realizován v rámci dočasného krizového rámce pro veřejnou podporu;



- druhý přístup má stejné příčiny a týká se definování strategických oblastí (a v rámci toho též průmyslové soběstačnosti či autonomie) pro EU jako celek; je spojen s realizací řady přeshraničních projektů posilujících odolnost EU jako celku a je podporován především v rámci plánu REPowerEU, významně financovaného z prostředků NextGenerationEU či výnosu z obchodování s emisními povolenkami. V kontextu všech čtyř sledovaných průmyslových odvětví je též významná podpora Evropského obranného fondu (EDF), zaměřené na posílení zbrojního obranného průmyslu i zboží dvojího určení (pro civilní i vojenské použití).

Důležitost průmyslové soběstačnosti v rámci EU a aktuální globální situace

Současná situace. Současná situace, související s dopadem ruské válečné agrese na Ukrajině, je v kontextu s tématem průmyslové soběstačnosti spojena s:

- potřebou urychlené diverzifikace dodávek klíčových energetických vstupů (plynu, ropy, částečně uhlí) a úplné odstranění závislosti na dovozu těchto komodit z Ruska (v rekordní době se prakticky podařilo);
- zvýšením objemu a posílením tuzemských energetických zdrojů (obnovitelné zdroje energie, jádro) a jejich dovozu (ropa, plyn) ze spojeneckých zemí;
- realizací masivních energetických úspor a zvýšení energetické účinnosti;
- posílením propojenosti energetických soustav v celém odvětví energetiky a rafinérií;
- realizací robustních investic do všech oblastí podporujících výstavbu nových zdrojů a energetických úspor (jejich odhadovaný potenciál v České republice činí přibližně 2 000 mld. Kč do roku 2030);
- usnadněním všech administrativních a povolenkových procesů, a odstraněním nadbytečných bariér, potřebných k realizaci těchto opatření.

Na vzniklou situaci bylo též reagováno cestou mimořádných a časově přechodných opatření, zaměřených na kompenzaci následků, především vyvolaných prudkým růstem cen energií po většinu roku 2022. Tato opatření obsahovala v jednotlivých členských státech EU rozdílný mix nástrojů, povětšinou typu centrálního řízení, například uvalení cenových stropů či limitů, závazná regulace trhu a povinné omezení spotřeby energií, zavedení mimořádných daní a solidárních příspěvků, jejichž výnos je účelově použit na kompenzaci nejpotřebnějších osob i podnikatelských subjektů, možnost veřejné podpory.

Sada výčtu dopadů ruské války na Ukrajině nemůže opomenout ani 10 balíčků sankcí EU proti Rusku, které de facto paralyzovaly většinu do té doby fungujících obchodních, investičních a finančních toků i pohybu osob, taktéž s potřebou na tuto situaci relativně pružně reagovat.

Přitom je třeba mít na paměti, že daná situace zdaleka není vyřešena a riziko možné další válečné eskalace s přesahem do dalších zemí rozhodně není zažehnáno.

V tomto smyslu je žádoucí se zabývat i dalšími potenciálně rizikovými oblastmi světa, která mohou být spojena s dalším zostřením bezpečnostní situace, například Čínou, Blízkým Východem či některými balkánskými zeměmi.

Situace s ohledem na covidovou pandemii. Na rozdíl od předchozího bodu, situace spojená s dopady covidové pandemie je, zdá se, překonána; nicméně její následky se nutně promítají do ekonomické kondice České republiky i EU. Není divu, když covidová pandemie představovala pro evropskou ekonomiku spouštěč jejího největšího poklesu od dob druhé světové války.

Dopad covidové pandemie vedl k velmi rychlému přehodnocení priorit, kdy se najednou všechny ekonomické potřeby dostaly do závislosti a podřízenosti uchránit si zdraví a životy. V důsledku zavedených regulačních opatření se prakticky náhle zastavila významná část ekonomického života jak napříč státy, tak uvnitř nich. Tato krize se stala unikátní kombinací nabídkových šoků (v podobě přerušení dodavatelských řetězců i restrikcí v oblasti odbytu, distribuce a prodeje), těch poptávkových (kdy zastavená ekonomická aktivita vedla k poklesu příjmů, které však byly ve většině velmi velkoryse kompenzovány z veřejných zdrojů) i problémů v oblasti likvidity a solventnosti.

Zavedená opatření měnově-stabilizační, fiskální, záruční a úvěrová, a regulačně-restriktivní nakonec přispěla (v podobě podpory primárních hygienicko-zdravotnických opatření a aktivit) po několika etapách ke kýženému cíli – faktickému vymýcení pandemie; byla však poměrně značně ekonomicky i finančně nákladná a jejich následky budou vypořádávány delší dobu (výrazně klesla produktivita práce a prudce se zhoršila zadluženost státu a veřejného sektoru; současně se „zadělalo“ na nadcházející inflační vzplanutí, spuštěné ruskou válečnou agresí.).

V důsledku pandemie došlo k útlumu jedné a rozmachu jiných ekonomických sektorů i pracovních návyků, které patrně zůstanou v platnosti i poté, co bude pandemie definitivně minimalizována (například v podobě digitalizace a virtualizace určitých ekonomických činností, rozmachem zásilkových a dodavatelských služeb, homeworkingu, dalším důrazem na posílení nejen ekonomické a průmyslové, ale i osobní autonomie a soběstačnosti, i větším respektováním rizika a důrazem na posílení odolnosti).

Dopady výše zmíněných aspektů na průmyslovou soběstačnost. V důsledku výše popsanych jevů došlo k velmi výraznému myšlenkovému posunu a vnímání kategorie soběstačnost, včetně strategické, ekonomické, průmyslové či osobní. Onen posun vyplývá z vyhodnocení zažitých zkušeností a obsahuje v sobě prvek zvýšené ostražitosti, obezřetnosti, potřeby být odolnějším. V oblasti průmyslu se začíná projevovat snaha více se spoléhat na sebe, důvěřovat předem prověřeným partnerům i odklonu od bezbřehé až anonymní globalizace směrem k dílčí regionalizaci.

*Petr Zahradník, Jiří Polanský
Ekonomické a strategické analýzy*

EU dotace a financování



Hotel Jezerka, význačný rekreační objekt na břehu Sečské přehrady, získal v roce 2020 díky Erste Grantika Advisory, a.s. dotaci na rekonstrukci systému vytápění objektu a ohřevu TUV, výměnu stávajícího osvětlení za nová LED svítidla a k instalaci obnovitelného zdroje energie pro vlastní spotřebu - fotovoltaické elektrárny na střeše hotelu.

ENERGETICKÝ ÚSPORNÁ OPATŘENÍ V HOTELU JEZERKA

Celková investice byla zhruba 17,8 milionu korun, žádost o dotaci byla předložena do Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK), programu Úspory energie.

Gestor programu, Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) pak proplátilo žadateli v dubnu dotaci ve výši 6,6 mil. Kč.

4. a 5. května se v Hotelu Jezerka uskutečnilo off-site setkání regionálních obchodních manažerů EGA, která byla v projektu dotačním partnerem od přípravy žádosti, až po její úspěšné proplacení. Kromě pracovních povinností nesměla chybět ani krátká exkurze po hotelu a představení výstupů projektu.

„Práce dotačního poradce má svá pozitiva i negativa. Jedním z negativ je, že ne vždy je možné reálně poznat výsledky našeho snažení v praxi, tj. skutečně zažít dopad přínosů námi administrovaného záměru“ svěčuje je Vratislav Kubík, projektový manažer, který žádost o dotaci připravoval. „O to více jsou pak potěšující případy, kde tuto příležitost máme.“

Realizace projektu je významným počinem zvláště v dnešní době, kdy je tak akcentováno snižování uhlíkové stopy. Realizovaná úspora konečné spotřeby energie ve výši téměř 3 000 GJ/rok přináší roční snížení produkce CO₂ o více než 800 tun.

„Není reálné, abychom navštívili všechna místa, pro která připravujeme dotační projekty. A tabulkové údaje vás mnohdy nepřipraví na to, jak velkolepý je například objekt, o kterém píšete. Proto jsem byl poněkud překvapen jak velikostí hotelového areálu, tak komplexností nabízených služeb.“

Spánek v klidu, v čistém prostředí, daleko od ruchu dopravy, nám všem určitě napomohl s regenerací po předchozích dnech strávených náročnou prací. Návštěvu wellness hotelu v srdci Železných hor doporučuji všem. A pokud máte i vy obdobné záměry, rádi vám pomůžeme je dotačně podpořit!“ shrnuje svůj zážitek Vratislav Kubík.

Příjem do aktuální výzvy je otevřen do 30. 11. 2023.



Více příkladů realizovaných projektů najdete na našem webu [zde](#).

Pravidelné informace lze získat také prostřednictvím našeho newsletteru, ke kterému se můžete přihlásit [zde](#).

Erste Grantika Advisory, a.s.

Přehled vybraných dotačních výzev 2023

PODNIKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ OP Z	NÁJEMNÝ BYDLENÍ OP TAK	POTENCIÁL OP TAK	ÚSPORY ENERGIE OP TAK	SPOLUPRÁCE ŠKOL A FIREM OP TAK	TECHNOLOGIE PRO MAS OP TAK	MARKETING OP TAK	DIGITÁLNÍ PODNIK - VIRTUÁLNÍ PODNIK OP TAK	FOTOVOLTAIKA S AKUMULACÍ RES+
Otevřeno	Otevřeno	Otevřeno	Otevřeno	Otevřeno	Otevřeno	Otevřeno	Otevřeno	Otevřeno
Příjem žádosti -> Do 16. 6. 2023	Příjem žádosti -> Do 15. 9. 2023	Příjem žádosti -> Do 25. 09. 2023	Příjem žádosti -> Do 30. 11. 2023	Příjem žádosti -> Do 29. 12. 2023	Příjem žádosti -> Do 31. 12. 2024	Příjem žádosti Od 19. 6. 2023	Příjem žádosti Od 3. 7. 2023	Příjem žádosti Od 3Q 2023
Vzdělávací kurzy spojené s rozvojem znalostí, schopností a dovedností vyžadovaných pro výkon určitého povolání, a to s důrazem na podporu osob starších 55 let. Podpora nezahrnuje rozvoj digitálních dovedností.	Výstavba nájemních bytů, které budou pronajímány za místně obvyklé nájemné (novostavba nebo rekonstrukce bytů, které nejsou způsobilé k bydlení). Forma podpory je dotace, úvěr, nebo jejich kombinace.	Založení nebo rozšíření (jednotky) podnikového průmyslového výzkumu, vývoje a inovací s podporou pořízení strojů/zařízení a popř. náklady na investice do budov (novostavby a stavební úpravy).	Zateplení budov, výměna oken a dveří, náhrada výrobních technologií, OZE, modernizace osvětlení, rozvodů elektřiny, plynu a tepla, akumulace energie, využití odpadního tepla apod. Uplatnit lze např. i energetický posudek, projekt, dokumentaci.	Zavedení praktického vyučování ve firmě (malý a střední podnik). Určeno pro střední, vyšší odborné nebo vysoké školy na základě smlouvy o spolupráci k zavedení nové nabídky výuky/praxe, nebo jejího rozšíření.	Pořízení nových technologických zařízení a vybavení, která musí být propojena se stávajícími nebo nově pořízenými technologiemi informačním systémem a jeho dalšími implementovanými moduly integrující všechny nebo většinu oblastí podnikové činnosti.	Účast podnikatelů na veletrzích a výstavách v zahraničí: pronájem výstavní plochy, internet, energie, instalace, pojištění. Doprava vystavovaných exponátů, stánku. Marketingové a propagační materiály pro účely veletrhů a výstav v cizím jazyce.	Pořízení hardware a software: ERP/CRM/DMS systémy, čtečky čárových kódů, vnitropodnikové sítě, distanční sítě, monitorovací systémy apod. Nákup služeb: cloudové služby, školení apod.	Instalace nových fotovoltaických elektráren vč. možnosti akumulace prostřednictvím baterií i elektrolyzérů.

GRANTIKA

www.grantika.cz

Informace obsažené v tomto materiálu mají povahu nezávazného a informativního sdělení. Nejsou návrhem na uzavření smlouvy. Pro zjištění přesných parametrů dotační podpory a ověření její přiměřenosti pro vaši osobu kontaktujte prosím poradce Erste Grantika Advisory, a.s. Tento materiál vám byl zaslán na základě předchozí komunikace nebo vašeho zájmu. Souhlas se zasláním informací můžete kdykoliv odvolat např. telefonicky na lince 737 900 200.

Statistické okénko



Vybrané ukazatele strategie Evropa 2020: Zaměstnanost; Investice do VaV; Emise skleníkových plynů (cílem EU je 80 %); Podíl energie z OZE; Podíl vysokoškolsky vzdělaných; Počet osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením (kumulativně od roku 2008, cílem je snížit jejich počet v EU o 20 mil.). Zdrojem dat je Eurostat. Pro více informací navštivte goo.gl/2Buxd9

Klíčové ekonomické ukazatele

	Zaměstnanost (20-64 let; %)				Investice do VaV (% HDP)				Emise skleníkových plynů (1990=100)			
	2018	2019	2020	Cíl	2018	2019	2020	Cíl	2016	2017	2018	2019
Belgie	69,7	70,5	70,0	73,2	2,86	3,17	3,52	3,00	82,0	82,1	82,7	81,9
Německo	79,9	80,6	80,0	77,0	3,11	3,17	3,14	3,00	74,1	73,1	70,3	66,6
Estonsko	79,5	80,2	78,8	76,0	1,42	1,63	1,79	3,00	48,5	51,6	49,6	36,2
Irsko	74,1	75,1	73,4	69,0	1,17	1,23	1,23	2,00	117,3	117,5	118,7	113,8
Řecko	59,5	61,2	61,1	70,0	1,21	1,27	1,49	1,20	89,7	93,7	90,9	84,8
Španělsko	67,0	68,0	65,7	74,0	1,24	1,25	1,41	2,00	115,9	120,9	119,3	113,2
Francie	71,3	71,6	71,4	75,0	2,20	2,19	2,35	3,00	86,2	86,9	83,6	82,2
Itálie	63,0	63,5	62,6	67,0	1,42	1,47	1,54	1,53	85,7	84,9	84,2	82,4
Kypr	73,9	75,7	74,9	75,0	0,62	0,74	0,85	0,50	153,5	158,4	156,6	156,9
Lotyšsko	76,8	77,4	77,0	73,0	0,64	0,64	0,70	1,50	42,5	42,9	45,0	44,5
Litva	77,8	78,2	76,7	72,8	0,94	1,00	1,17	1,90	42,8	43,2	42,6	43,0
Lucembursko	72,1	72,8	72,1	73,0	1,17	1,16	1,13	2,30	88,5	91,4	94,6	95,7
Malta	75,5	76,8	77,4	70,0	0,57	0,57	0,66	2,00	81,6	89,2	90,1	96,4
Nizozemsko	79,2	80,1	80,0	80,0	2,14	2,18	2,29	2,50	91,2	90,2	88,4	85,6
Rakousko	76,2	76,8	75,5	77,0	3,09	3,13	3,22	3,76	103,2	106,1	102,4	104,4
Portugalsko	75,4	76,1	74,7	75,0	1,35	1,40	1,58	2,70	114,7	123,9	118,2	112,6
Slovinsko	75,4	76,4	75,6	75,0	1,95	2,05	2,15	3,00	94,9	95,4	94,6	92,0
Slovensko	72,4	73,4	72,5	72,0	0,84	0,83	0,92	1,20	56,2	57,7	57,7	54,6
Finsko	76,3	77,2	76,5	78,0	2,76	2,80	2,94	4,00	83,1	79,4	81,3	77,0
Bulharsko	72,4	75,0	73,4	76,0	0,76	0,84	0,86	1,50	59,0	61,4	57,7	56,3
Česko	79,9	80,3	79,7	75,0	1,90	1,93	1,99	1,00	65,8	66,3	65,4	62,5
Dánsko	77,5	78,3	77,8	80,0	2,97	2,93	3,03	3,00	73,6	70,5	70,5	65,2
Chorvatsko	65,2	66,7	66,9	62,9	0,97	1,11	1,27	1,40	76,5	79,0	75,6	75,9
Maďarsko	74,4	75,3	75,0	75,0	1,51	1,48	1,62	1,80	66,0	68,6	68,8	68,5
Polsko	72,2	73,0	73,6	71,0	1,21	1,32	1,39	1,70	84,5	87,6	87,1	82,7
Rumunsko	69,9	70,9	70,8	70,0	0,50	0,48	0,47	2,00	42,8	44,2	44,4	42,8
Švédsko	82,4	82,1	80,8	80,0	3,32	3,39	3,51	4,00	77,3	76,9	75,8	73,8
EU	72,4	73,1	72,4	75,0	2,19	2,23	2,32	3,00	80,0	80,7	79,0	76,0

	Podíl energie z OZE (%)				Vysokoškolsky vzdělaní (30-34 let; %)				Chudoba (rozdíl od 2008; tis. os.)			
	2018	2019	2020	Cíl	2018	2019	2020	Cíl	2018	2019	2020	Cíl
Belgie	9,5	9,9	13,0	13	47,6	47,5	47,8	47,0	53	3	-42	-380
Německo	16,7	17,3	19,3	18	34,9	35,5	36,3	42,0	-1092	-2098	3399	n/a
Estonsko	30,0	31,7	30,1	25	47,2	46,2	44,3	40,0	27	27	16	n/a
Irsko	10,9	12,0	16,2	16	56,3	55,4	58,1	60,0	-24	-36	-10	-200
Řecko	18,0	19,6	21,7	18	44,3	43,1	43,9	32,0	302	116	-2	-450
Španělsko	17,0	17,9	21,2	20	42,4	44,7	44,8	44,0	1261	979	1598	-1400
Francie	16,4	17,2	19,1	23	46,2	47,5	48,8	50,0	-106	-30	516	-1900
Itálie	17,8	18,2	20,4	17	27,8	27,6	27,8	26,0	1360	306	:	-2200
Kypr	13,9	13,8	16,9	13	57,1	58,8	59,8	46,0	25	14	7	-27
Lotyšsko	40,0	40,9	42,1	40	42,7	45,7	49,2	34,0	-197	-222	-250	-121
Litva	24,7	25,5	26,8	23	57,6	57,8	59,6	48,7	-116	-176	-218	-170
Lucembursko	8,9	7,0	11,7	11	56,2	56,2	62,2	66,0	47	50	53	-6
Malta	7,9	8,2	10,7	10	34,7	38,1	39,7	33,0	8	16	15	-6,56
Nizozemsko	7,4	8,9	14,0	14	49,4	51,4	54,0	40,0	400	380	329	-100
Rakousko	33,8	33,8	36,5	34	40,7	42,4	41,6	38,0	-187	-227	-169	-235
Portugalsko	30,2	30,6	34,0	31	33,5	36,2	39,6	40,0	-535	-543	-721	-200
Slovinsko	21,4	22,0	25,0	25	42,7	44,9	46,9	40,0	-34	-68	-52	-40
Slovensko	11,9	16,9	17,3	14	37,7	40,1	39,7	40,0	-239	-234	-313	n/a
Finsko	41,2	42,7	43,8	38	44,2	47,3	49,6	42,0	-17	-62	-40	n/a
Bulharsko	20,6	21,5	23,3	16	33,7	32,5	33,3	36,0	-1106	-1121	-1189	-260
Česko	15,1	16,2	17,3	13	33,7	35,1	35,0	32,0	-302	-260	-323	-100
Dánsko	35,2	37,0	31,6	30	48,7	49,4	49,8	40,0	86	52	32	-22
Chorvatsko	28,0	28,5	31,0	20	34,1	33,1	34,7	35,0	-313	-383	-408	n/a
Maďarsko	12,5	12,6	13,9	13	33,7	33,4	33,2	34,0	-908	-986	-1093	-450
Polsko	14,9	15,4	16,1	15	45,7	46,6	47,0	45,0	-4516	-4800	-5061	-1500
Rumunsko	23,9	24,3	24,5	24	24,6	25,8	26,4	26,7	-2755	-3041	-3242	-580
Švédsko	53,9	55,8	60,1	49	51,8	52,5	52,2	45,0	293	390	318	n/a
EU	19,1	19,9	22,1	n/a	39,4	40,3	41,0	40,0	-8582	-11952	-6515	n/a

Tato publikace je považována za doplňkový zdroj informací našim klientům i nejširší veřejnosti. Na informace uvedené v ní nelze pohlížet tak, jako by šlo o údaje nezvratné a nezměnitelné. Publikace je založena na nejlepších informačních zdrojích dostupných v době tisku. Použité informační zdroje jsou všeobecně považované za spolehlivé, avšak Česká spořitelna, a.s. ani její pobočky či zaměstnanci neručí za správnost a úplnost informací. Autoři považují za slušnost, že při použití jakékoliv části tohoto dokumentu, bude uživatelem tento zdroj uveden.

Některé obrázky použité v této publikaci pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise a www.pixabay.com.

Vydáváno pod evidenčním číslem Ministerstva kultury ČR: MK ČR E 16338, ISSN on-line: 1801-5042, ISSN tisk: 1801-5034.

For the exclusive use of Tereza HRTUSOVA (Erste Group)